

Memòries

Un regne dins d'un país ensorrat i pobre

■ Jordi Virallonga

Deia el nostre Pere Quart que en aquesta vida tot és relatiu, aproximat i provisional, i John Ashbery que el pensament és fragmentat, selectiu i caòtic. En conseqüència estarem d'acord que les autobiografies no existeixen. Existeixen, sí, les memòries, records personals modificats per múltiples motius, de vegades dictades per una necessitat vital i altres per una voluntat essencialment literària, com és el cas d'Esther Tusquets en els seus darrers llibres de memòries. Em refereixo a *Correspondència privada* i a *Confesiones de una editora poco mentirosa*. Ara bé, a *Habíamos ganado la guerra* l'escriptora va més enllà, perquè intenta donar testimoni, sense pretendre ser una espectadora neutral, de com ella, "hija de los vencedores, a pesar de haber gozado de todos sus privilegios y todas sus ventajas, pertenecía al bando de los vencidos".

Aquest llibre, tot i posseir també un to clarament introspectiu, per exemple en certs records familiars, té el clar propòsit d'explicar com vivia l'alta burgesia barcelonina en una època i un país ensorrat i pobre, a

Esther Tusquets

més d'argumentar com una filla de la classe alta va anar allunyant-se dels seus esquemes morals, religiosos i polítics fins a situar-se a l'extrem oposat, com van fer tants fills i filles de la burgesia en arribar a la universitat.

PERE VIRGILI

Habíamos ganado la guerra

Esther Tusquets Bruguera
Barcelona, 2007
Preu: 18 euros
Pàgines: 288

■ **Records de la infantesa en una família de l'alta burgesia barcelonina descrits amb els pols ferm de l'escriptora de raça que és Esther Tusquets. Passar-se a les esquerres quan els gens familiars són de dretes**

1 2 3 4 5

El primer que sorprendrà el lector –em refereixo a la immensa majoria de persones que procedim de les classes populars o de la burgesia acomodada– no és la riquesa en què vivia la classe altíssima, això ens ho podíem suposar, sinó com prescindien (tot i declarar-se convençuts franquistes, i molts, a més a més, catòlics) dels límits que els models educatius, morals i socials de l'època establien.

Pobresa i desigualtat

L'alta burgesia barcelonina vivia en un món diferent al nostre, també al del seu servei domèstic, tot i residir entre les mateixes parets. Allà mateix, a casa seva, Tusquets comença a contemplar la pobresa i la desigualtat, a més de comprovar que a la sala de costura "no había censura y se hablaba de cosas que de ninguna manera hubieran permitido decir delante de una niña en el salón". Després vindrà l'escola, els primers companys, els estiuajos, el servei social, l'ingrés a Falange, etc. En fi, els prometo que l'evolució sentimental i política de la protagonista del llibre no els deixarà indiferents, per allò que explica, però sobretot per com ho explica Esther Tusquets, escriptora de marca amb garantia absoluta.*

Novel·la

Un vagó, el món

■ Joan Josep Isern

Som al matí d'un dia de Sant Esteve dins d'un tren de la línia entre Barcelona i Puigcerdà. Fa una estona que, sense cap motiu aparent, el comboi s'ha aturat en algun punt entre Vic i Manlleu. A dintre dels vagons les portes queden bloquejades i el sistema de calefacció deixa de funcionar. En un d'aquests vagons una dotzena de persones es disposa a passar la incerta estona de la millor manera possible i cadascú s'endinsa en les seves particulars cabòries.

Blanca Busquets (Barcelona, 1961) ha estructurat *Tren a Puigcerdà* com una cadena de monòlegs interiors de cadascun dels ocupants del vagó.

Hí ha un matrimoni de gent gran, un altre de mitjana edat en què la dona rep agressions físiques, una parella d'enamorats la relació dels quals serà l'únic element que veurem evolucionar al llarg del llibre, una mestressa de bordell de luxe i una antiga pupil·la, un albanès i un català que fugen del país per motius ben diferents, una noia que treballa en una oenagé i una nena de set anys que es passa l'estona anant amunt i avall del vagó.

Tren a Puigcerdà

Blanca Busquets
Rosa dels Vents
Barcelona, 2007
Preu: 17 euros
Pàgines: 224

1 2 3 4 5

Units amb fils invisibles

A mesura que ens anem endinsant en els capítols de *Tren a Puigcerdà* ens adonem que l'autora ha aplegat un seguit de personatges diversos en aparença, però amb fils invisibles que han anat trenant les vides dels uns amb els altres. Cada capítol és un personatge que rememora la seva vida a través d'un soliloqui en el qual no hi ha espai per a les acotacions de l'autor: les respectives veus són el relat. Un recurs perillós en què no és difícil incórrer en repeticions, cosa que, val a dir, Blanca Busquets cau en ben poques ocasions.

La lectura amena d'aquest *Tren a Puigcerdà* ens diu que tots estem implicats, de prop o de lluny, amb la gent que ens envolta. També ens diu que qui més qui menys tothom té algun racó obscur per amagar, que la bondat i l'amor acaben sempre triomfant i que els serveis d'informació de Renfe als passatgers funcionen a tres quarts de quinze. A la vida i a les novel·les.*

Teologia

Alphabetum catholicorum ad inclitum dominum regem aragonum pro filiis erudiendis in elementis catholicae fidei / Tractatus de prudentia catholicorum scolarium (vol. IV de les Opera Theologica Omnia, AVOTHO)

Arnaldí de Villanova
A cura de Josep Perarnau i amb la col·laboració de Marcel Coromines Institut d'Estudis Catalans, Facultat de Teologia de Catalunya i Scuola Superiore di Studi Medievali e Francescani (Roma)
Preu: 20 euros
Pàgines: 255

1 2 3 4 5

Arnau de Vilanova, teòleg

■ Antònia Carré

Vet aquí dos opuscles llatins escrits entre el 1292 i el 1297, possiblement a Montpeller, per Arnau de Vilanova (c. 1240-1311), metge de reis i papes i l'autor científic més rellevant de la Corona d'Aragó que va saber estendre la seva influència intel·lectual per tota l'Europa llatina d'aleshores. Les dèries teològiques, però, el van arribar a enfrontar amb l'Església i la monarquia a causa sobretot de les seves tendències astro-lògiques.

No és el cas dels dos textos d'aquest volum, que defensen tesis plenament ortodoxes: Arnau de Vilanova vol convèncer el seu públic

que els valors humans suprems han de ser coronats sempre pels valors cristians. El primer opuscle, l'*Alphabetum*, és un escrit destinat a la formació cristiana autèntica (espiritual) tant de clergues com de seglars i que posteriorment Arnau va transformar en un llibre per a l'ensenyament dels quatre fills de Jaume II i Blanca d'Anjou, nascuts entre el 1295 i el 1300. El segon, el *Tractatus*, és un text adreçat a un hipotètic estudiant per indicar-li el camí a seguir per assolir el cim de la saviesa, que trobarà només si sap inflamar-se en l'amor de Déu.

L'estudi i l'edició crítica dels dos opuscles arnaldians estan fets amb rigor i intel·ligència, com és habitu-

al en la col·lecció. Se'ns expliquen totes característiques dels textos i les circumstàncies de la seva producció i difusió, del seu èxit. S'edita l'*Alphabetum* en la versió llatina, conservada en onze manuscrits, i també els fragments de la traducció al toscà de mitjan XIV i la traducció castellana una mica més tardana i més completa, que segurament parteix d'un original català, avui perdut. Però la introducció evita la contextualització àmplia, que es deixa per a investigacions posteriors. Llàstima, perquè així l'edició de les obres teològiques d'Arnau de Vilanova (AVOTHO) s'allunya del que saben fer tan bé les edicions de l'obra mèdica (AVOMO).*